

Приватний вищий навчальний заклад
«Буковинський університет»
Юридичний факультет
Кафедра Фундаментальних юридичних дисциплін

СХВАЛЕНО
на засіданні науково-методичної
ради факультету
протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан юридичного факультету
Стелла КЕЛЬБЯ/
_____ 2024 р.

СИЛАБУС
вибіркової навчальної дисципліни
«Етика та психологія в юридичній діяльності»

Освітньо-професійна програма:	<u>Право</u>
Спеціальність:	<u>Право»</u>
Галузь знань:	<u>«Право»</u>
Рівень вищої освіти:	<u>перший (бакалаврський)</u>
Факультет:	<u>Юридичний</u>
Мова навчання:	<u>Українська</u>
Розробник:	<u>Гудима Мирослава Мирославівна, доцент кафедри фундаментальних юридичних дисциплін</u>
Профайл викладача	<u>http://bukuniver.edu.ua/university/faculties-and-departments/faculty-of-law/department-of-fundamental-legal-disciplines/</u>
E-mail:	<u>myroslava.gudyma@gmail.com</u>
Консультації	<u>четвер з 10.00 до 16.00</u>

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни)

Навчальна дисципліна «Етика та психологія в юридичній діяльності» є складовою навчального плану підготовки фахівців першого бакалаврського рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» в обсязі 120 годин, з яких для здобувачів денної форми навчання передбачено: лекцій – 20 год., практичних занять – 20 год., і самостійної роботи – 80 год.; та для здобувачів заочної форми навчання: лекцій – 4 год., практичних занять – 4 год., та самостійної роботи – 112 год. Навчальна дисципліна побудована відповідно до вимог Європейської Кредитно-Трансферної системи (ECTS) і складається з 4 кредитів. Форма підсумкового контролю – залік.

«Етика та психологія в юридичній діяльності» є самостійною навчальною дисципліною, оволодіння якою здобувачами-юристами є важливою передумовою реалізації їх можливостей і потенціалу у професійній діяльності. Дана навчальна дисципліна покликана дати можливість майбутнім фахівцям познайомитися з етичними особливостями юридичної діяльності, залучитися до фундаментальних професійних моральних цінностей, засвоїти вимоги до професійних якостей, отримати цілісне уявлення про важливі практичні аспекти юридичної діяльності, норми поведінки правників, які визначають моральні засади взаємовідносин «юрист-юрист», «юрист-клієнт», «юрист-суспільство», а також сприяти засвоєнню та реалізації системи теоретичних понять та положень стосовно юридичної психології; створенню цілісної системи наукових уявлень щодо можливостей застосування знань з юридичної психології в майбутній професійній діяльності; визначенню оптимального психологічного впливу на особистість для створення належних умов для формування правової свідомості та поведінки; формуванню вмінь психологічного аналізу особливостей правової соціалізації особистості; раціональній організації та розроблення ефективних систем правової діяльності і праці юристів; забезпеченню високого рівня правової культури, зміцненню правової основи держави, посиленню боротьби з правопорушеннями і злочинами.

Вивчення дисципліни сприяє оволодінню базовими теоретичними знаннями та навичками практичної поведінки в правовому середовищі; формуванню у здобувачів позитивної правосвідомості, правової активності, активної політичної і громадської позиції; усвідомленню здобувачами освіти незаперечної цінності прав та свобод людини і громадянина.

2. Мета і завдання дисципліни

Мета навчальної дисципліни – вивчення здобувачами вищої освіти актуальних питань етичних відносин і вимог чинного законодавства з урахуванням професійної діяльності юристів, а також ознайомлення з психологічними особливостями діяльності правознавця і правових взаємовідносин з метою використання результатів в майбутній практичній юридичній діяльності.

Завдання дисципліни :

- аналізувати і оцінювати з точки зору моральності ситуації, що виникають у юридичної діяльності;
- оцінювати моральні аспекти діяльності учасників правових відносин;
- використовувати моральні навички у своїй професійній діяльності в цілях підвищення її ефективності;
- здійснювати свою професійну діяльність відповідно до вимог, що пред'являються професійною етикою;
- визначати психологічних закономірностей стосунків та поведінки людей в умовах права;
- оволодіти психологічними методами формування правової свідомості, культури та поведінки особистості;

- заохочувати особистості до розвитку самоконтролю й самодисципліни за вимогами права.

3. Пререквізити

Вивчення навчальної дисципліни «Етика та психологія в юридичній діяльності» базується на знаннях та вміннях, отриманих здобувачами при вивченні таких навчальних дисциплін: «Теорія держави і права», «Юридична деонтологія», «Соціологія».

4. Компетентності та результати навчання

Під час вивчення дисципліни, відповідно до освітньо-професійної програми, формуються наступні:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Фахові компетентності спеціальності (СК)

СК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

СК2. Здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему.

СК3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.

СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

Отримуються наступні програмні результати навчання (РН):

РН 5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю (теми 4-8).

РН 9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій (теми 1-8).

PH 12. Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло (теми 1-8).

PH 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів (теми 4-8).

PH 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки (теми 1-8).

5. Зміст навчальної дисципліни

При викладанні тем використовуються інформаційні технології навчання: презентації та робота з електронними ресурсами.

При підготовці до занять та виконанні самостійної роботи здобувачу рекомендується використовувати Робочу програму з навчальної дисципліни «Етика та психологія в юридичній діяльності».

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Загальні засади етики та психології в юридичній діяльності

Тема 2. Юридична етика. Моральна культура юриста

Тема 3. Юридична психологія

Тема 4. Психологічні аспекти професійної діяльності юриста

Змістовий модуль 2.

Тема 5. Кримінальна психологія

Тема 6. Етика та психологія судді. Психологія судової діяльності

Тема 7. Етика та психологія діяльності прокурора й адвоката (захисника) в кримінальних справах

Тема 8. Пенітенціарна психологія

6. Система контролю та оцінювання

Методи навчання:

- вербальні методи (лекція, диспут, пояснення, розповідь);
- практичні методи (практичні роботи);
- наочні методи (демонстрація, ілюстрація);
- робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами;
- самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни;
- дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ;
- метод мозкового штурму;
- кейс-технології.

Форми та методи оцінювання:

- усне опитування;
- письмове опитування;
- тестування;
- презентація результатів виконаних завдань;
- аналітичні звіти;
- розв'язування практичних ситуацій;
- підсумковий контроль – залік.

Форми оцінювання студентів:

Поточне оцінювання: оцінювання здійснюється впродовж семестру шляхом запровадження навчально-методичного інструментарію з використанням активних методів і технологій організації навчального процесу, зокрема: тестові завдання, задачі, доповіді, інші інтерактивні методи навчання.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті, за результатами виконання самостійних завдань, а також передбачає оцінювання теоретичної підготовки студентів з кожної теми.

Семестрову кількість балів формують бали отримані в процесі теоретичного засвоєння матеріалу, практичних занять та самостійної роботи впродовж семестру за накопичувальною сумою від 0 до 100 балів за всіма видами робіт, передбачених з даної дисципліни за темами (в тому числі враховуються результати тематичного тестування), а також бали за підсумковий модульний контроль.

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою визначення результатів за період теоретичного навчання студентів на останньому за розкладом занятті. Основною формою підсумкового модульного контролю є контрольна робота.

Оцінювання здійснюється за національною шкалою – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» та за шкалою ECTS.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Шкала оцінювання: національна та ECTS

СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
90-100	A	відмінно	відмінно
82-89	B	добре	добре
74-81	C		
64-73	D	задовільно	задовільно
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно	незадовільно
1-34	F		

Розподіл балів з навчальної дисципліни

Залік:

Поточний контроль (максимальна кількість балів)		Загальна максимальна кількість балів
Модуль I	Модуль II	
50	50	100

Політика академічної доброчесності

Здобувач повинен ознайомитися і дотримуватися Положення про забезпечення академічної доброчесності у ПВНЗ «Буковинський університет», яке міститься у вільному доступі на офіційному сайті університету. Студент повинен виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації. Списування (копіювання тексту) під час виконання письмових робіт та екзаменів заборонені. Користування мобільними пристроями допускається лише з дозволу викладача під час онлайн-тестування та підготовки практичних завдань. Самостійні роботи у вигляді рефератів, доповідей, презентацій повинні мати коректні текстові посилання на використані інформаційні джерела. Використання можливостей штучного інтелекту може мати місце в обмеженому ряді випадків, у кожному разі із погодженням з викладачем.

Література

Основна

1. Бандурка О.М., Скакун О.Ф. Юридична деонтологія: Підручник. Харків: Вид-во НУВС, 2002. 336 с.
2. Гудима М. М. Юридична деонтологія: збірник тестових завдань: навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти спеціальності 081 «Право». Чернівці, 2024. 41 с.
3. Етика юриста : конспект лекцій / укладач Л. В. Теліженко. Суми : Сумський державний університет, 2020. 163 с.
4. Кацавець Р. С. Юридична психологія. Навч. посіб. 3-тє вид., доповн. Київ: Алерта, 2023. 294 с.
5. Мухіна Г. В. Юридична психологія : навчально-методичний посібник / Г. В. Мухіна ; за заг. ред. В. М. Бесчастного. Київ: ВД «Дакор», 2019. 236 с.
6. Оксютювич М.О. Ю70 Юридична психологія: навчальний посібник / М.О. Оксютювич, В.В. Коширець, А.Б. Мудрик. Житомир, Житомирська політехніка, 2024. 161 с.
7. Професійна етика юриста : навчально-методичний посібник (у схемах) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 108 с.
8. Сливка. С. Юридична деонтологія. Підручник. Вид. 2-е, пере-роб. і доп.- К.: Атіка, 2003. 320 с.

Додаткові

1. Баранчук В. В. Тактика встановлення психологічного контакту при допиті: монографія; за ред. д-ра юрид. наук, проф. В.Ю. Шепітька; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Апостіль, 2019. 195 с. Бондаренко І.І. Етичні проблеми професійної діяльності юристів. *Права людини і правосуддя*. 2021. № 4. С. 56–68.

2. Василенко В.О. Правова етика та її взаємодія з професійною деонтологією. *Актуальні проблеми права*. 2022. № 6. С. 112–124.
3. Ващенко І. В. Конфлікти у діяльності працівників органів внутрішніх справ і шляхи їх подолання (соціально-психологічний аспект) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. психол. наук : спец. 19.00.05 «Соціальна психологія; психологія соціальної роботи». Київ, 2003. 18 с.
4. Гриценко О.Ю. Формування правових стандартів у юридичній професії. *Юридична освіта*. 2024. № 4. С. 56–70.
5. Гудима М. М. Професійна культура юриста: загальний аналіз. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2024. № 86. С. 52-57.
6. Гудима М.М. Значення морально- етичних характеристик на шляху формування якісного суддівського корпусу. *Центрально-український вісник права та публічного управління*. 2024. № 3. С.81-87.
7. Гудима М.М. Правові проблеми депутатської етики та моральної культури народних депутатів. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова*. Право. 2024. № 43. С. 3-11.
8. Гудима М.М., Гудима-Підвербецька М.М. Таємниця нарадчої кімнати як гарантія незалежності суддів та умова правосудності судового рішення: правові та моральні аспекти. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2024. № 3. С. 16-23.
9. Іванова Т.М. Професійна етика адвокатів: історія та сучасність. *Адвокатська діяльність в Україні*. 2021. № 9. С. 34–46.
10. Казміренко Л.І. Актуальні напрями наукових досліджень у юридичній психології. *Юридична психологія та педагогіка*. 2012. № 1. С. 3–6.
11. Козак О.С. Особливості юридичної етики в умовах цифровізації. *Правничий часопис*. 2023. № 5. С. 120–132.
12. Костицький М.В. Система юридичної психології. *Юридична психологія та педагогіка*. 2012. №1. С. 7–13.
13. Костюченко О.Є. Норми й правила етичної поведінки та академічної доброчесності як необхідні складники розвитку юридичної освіти в Україні. *Нове українське право*. 2023. № 4. С. 45–58.
14. Кравченко А.Г. Юридична етика та її вплив на практику правозастосування. *Правова наука і практика*. 2022. № 1. С. 109–121.
15. Левченко І.М. Етика правника: проблеми та перспективи. *Юридична наука і практика*. 2020. № 7. С. 76–88.
16. Медведєв В. С. Психологія професійної деформації співробітників ОВС : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра. психол. наук : спец. 19.00.09 «Психологія діяльності в особливих умовах». Київ, 1999. 35 с.
17. Франчук О. Ю. Психологія агресії: навч.-метод. посіб. Черкаси: Видво Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького, 2018. 73 с.
18. Петренко В.І. Роль юридичної етики в системі правового регулювання. *Науково-правовий журнал*. 2023. № 3. С. 22–35.
19. Савіщенко В.М. Розвиток професійної деонтології в умовах техногенного, цифрового суспільства. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2022. № 3. С. 174–187.
20. Смірнов В.А. Роль юридичної етики в сучасній юридичній практиці. *Журнал правових наук*. 2023. № 1. С. 56–67.
21. Суліцький В.В. Психологічні аспекти підготовки засуджених до життя на волі. *Теорія та досвід застосування тренінгових технологій у практичній психології: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. К.: КІВС, 2003. С. 230-236.*
22. Франчук О. Ю. Психологія агресії: навч.-метод. посіб. Черкаси: Видво Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького, 2018. 73 с.

23. Черненко Н.Ю. Етичні стандарти в правовій професії: між традицією і інноваціями. *Правова культура і сучасність*. 2020. № 8. С. 134–145.
24. Шевченко Л.Д. Професійна етика в юридичній діяльності. *Правові інновації*. 2024. № 2. С. 74–85.

Інформаційні ресурси

(нормативна база, джерела Інтернет, адреси бібліотек тощо)

1. Джерела Інтернет: <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського
2. <http://www.nbuv.gov.ua/portal/libukr.html> - каталог національних бібліотек та інформаційних центрів України
3. <http://www.nbuv.gov.ua/portal/libweb.html> - каталог національних бібліотек країн світу.
4. <http://www.nbuv.gov.ua/portal/books.html> - каталог електронних бібліотек України
5. <http://allbest.ru/union/> - перелік безкоштовних бібліотек повних текстів
6. <http://www.friends-forum.com/forum/printthread.php?t=5838&pp=30> - енциклопедії та словники
7. <http://www.lib.com.ua/> - електронна бібліотека
8. <http://www.slovari.org> – каталог словників (у тому числі, юридичні)
9. <http://www.nbuv.gov.ua/db/ref.html> - реферативна база даних НБУ ім. В.І.Вернадського (включаючи юридичні науки)
10. <http://www.nbuv.gov.ua/online-2010/> - передплачені науково-інформаційні ресурси НБУ ім. В.І.Вернадського
11. <http://www.ebk.net.ua> – повні тексти юридичних книг (бібліотека Князева).
12. <http://law.biz.ua/books/0023/0204.htm> - юридична бібліотека (Україна)
13. <http://pravo.biz.ua/> - юридична бібліотека (Україна)
14. <http://www.vuzlib.net/> -економіко-правова бібліотека (оцифровані підручники)
15. <http://chitalka.info/pravoznavstvo.html> - безкоштовна студентська бібліотека юридичних ресурсів
16. <http://lawbook.by.ru/> - бібліотека юриста
17. <http://www.tarasei.narod.ru/uchebniki.html> - правова бібліотека